

Hemliga rum

Sverige är fullt av hemliga rum
och okända platser.

Lördagen den 24 maj öppnar
Statens fastighetsverk
några av landets kända och
okända portar vid ett urval av våra
besöksmål runt om i Sverige.

Granuddens skvaltkvarn

Sandvikens fiskeläge

Centralfängelset i Umeå

Gävle slott

Malingsbo herrgård

Rosersberg

Bogesunds slott

Svartsjö slott

Längst i norr utanför Jokkmokk hittar vi **GRANUDDENS SKVALTKVARN** vid sjön Skalka. Skvalta är ett ålderdomligt verb som betyder stänka, skvätta, skvalpa och ger en rätt god idé om hur det låter om denna kvarn. Kvarnen har blivit en attraktion 150 år efter att den byggdes, och den här dagen står kvarndörren öppen och inbjuder till besök.

På Ulvön utanför Örnsköldsvik ligger **SANDVIKENS FISKELÄGE**. Längs stranden ligger ett tjugotal grå stugor och bodar samlade i en båge. Husen byggdes i slutet av 1700-talet, men redan på medeltiden sökte sig fiskare hit ända från Strängnäs och Enköping. Nu får du komma in i och titta närmare på kulturreseptatet och kanske prova fiskelyckan.

CENTRALFÄNGESET ligger på Storgatan i Umeå. I 120 år drömde banditer och bedragare, tjuvar och våldsmän om att få lämna cellen och den stora stenbyggnaden bakom sig. Nu får du chansen att checka in för en dag.

Det var den byggnadsglade Johan III som tog initiativ till ett slottsbygge vid Gävleån. **GÄVLE SLOTT** började byggas 1583, men kungen fick inte leva länge nog för att hinna se det stå färdigt. Slottet blev lågornas rov en vårdag 1727 och ur ruinen skapade arkitekten Carl Hårleman det nuvarande slottet som residens för landshövdingen. I dag är dörrarna öppna för dig.

MALINGSBO HERRGÅRD ligger utanför Smedjebacken. I det lilla brukssamhället i södra Dalarnas djupa skogar har järnet varit det centrala i många hundra år. Välkommen in i bruksherrgården, som ännu minner om den tid då Bergslagens järn gav samhället respekt långt bortom Ludvika och Avesta.

Bland Sveriges kungliga lustslott är **ROSERSBERG**, inte långt från Märsta och Arlanda flygplats, den bäst bevarade hemligheten. Här har tiden stått stilla. Rummen står nästan orörda från tiden 1795-1860 med välbevarade inredningar och samlingar. Den 24 maj har man ett unikt tillfälle att få titta in i Junoflygeln och Grottan.

Innanför Vaxholm ligger **BOGESUNDS SLOTT** vars solida hörntorn är synliga långt ut över fjärdarna. Per Brahes 1600-talslott förvandlades på 1800-talet till en romantisk riddarborg som tragiskt nog fick stå och förfalla en stor del av 1900-talet. Nu öppnar det hemlighetsfulla slottet portarna för en dag. Just den här dagen kan du få lära dig allt om dekorationsmålning och hur man tillverkade tapeter förr.

SVARTSJÖ SLOTT på Färingsö är slottet som hann vara fängelse och alkoholistanstalt längre tid än det hade använts som kungligt lustslott. Strax invid 1700-talslottet står ruinen av 1500-talets renässansborg som togs av lågorna 1687. Den här dagen har du möjlighet att lära känna slottets spännande och gripande historia.

Koppartälten

Tessinska palatset

Bergianska trädgården

Centralposthuset

Oxenstiernska palatset

Berg under Skeppsholmskyrkan

Waldemarsudde

Skeppsholmskyrkan

Visst är det något orientaliskt över **KOPPARTÄLTEN** i Hagaparken. Arkitekten Louis Jean Desprez hämtade också inspirationen från turkiska militärtält när han ritade byggnaderna. De uppfördes 1790 som logement och stallar åt kungens högvakt. Desprez lät klä fasaderna med kopparplåt som målades i blått och gult.

I hundra långa år tjänade **CENTRALPOSTHUSET** i Stockholm som just posthus. Sandstensborgen vid Vasagatan var hypermodern och nyskapande på sin tid. Nu får anställda vid Regeringskansliet nöjet att arbeta i det gamla posthuset. I dag har du möjlighet att gå husesyn.

I Centralposthuset har du också möjlighet att träffa de av våra förvaltare som tar hand om **SVERIGES FASTIGHETER UTOMLANDS**. Statens fastighetsverk förvaltar 135 hus i 70 länder i sex världsdelar - ambassader, generalkonsulat, kulturinstitut och residens som ger världen en bild av Sverige och oss svenskar.

Ett litet stycke trädgårdsmagi utspelar sig bakom **TESSINSKA PALATSET** i Stockholm. Trollkarlen som på 1600-talet svingade sin stav över den lilla tomten, så att den ser så oerhört mycket större ut än den egentligen är, var ingen mindre än Nicodemus Tessin d.y. Här finns många hemligheter att ta del av.

OXENSTIERNSKA PALATSET vid Storkyrkobrinken är egentligen bara en flygel till ett palats som aldrig blev byggt, men ändå. Få 1600-talsbyggnader i Stockholm bär sina år med sådan värdighet. Numera är det siamesiskt fäst vid grannen **BEIJERSKA HUSET** som har Stockholms kanske intressantaste gårdsmiljö bevarad från 1600-talet. För en dag är portarna ovanligt nog på vid gavel.

Den gamla oljekvarnen på prins Eugens **WALDEMARSUDDEN** är en industrihistorisk raritet. Här pressades linolja av linfrö, och av resterna gjordes foderkakor åt arméns hästar. Kvarnen drev även ett raspverk som tillverkade färgpigment. Den 24 maj visas kvarnen och prins Eugens växthus.

Ett av de märkligare byggnadsverken i **BERGIANSKA TRÄDGÅRDEN** är det torn som uppfördes i trädgården vid 1900-talets början. Här fanns institutionschefens arbetsplats och ett kottmuseum. Nu får du komma upp i denna sällan tillgängliga utsiktsplats.

Skeppsholmen mitt i Stockholm är alldeles ihålig. **BERGET UNDER SKEPPSHOLMSKYRKAN** är genomkorsat av långa tunnlar och stora berggrum. I händelse av krig skulle berget rymma ledningscentral och min- och torpedverkstäder. I dag ekar ett stilla takdropp i de tomma och mörka gångarna. Missa inte tillfället att komma in och titta på det som en gång var så hemligt.

Den 5 december 2001 avsakraliserades **SKEPPSHOLMSKYRKAN**. Med sitt åttkantiga kupolkrönta rum är den en av Stockholms vackraste samlingslokaler. Det finns många planer på och idéer om vad kyrkan ska användas till. I dag har du chans att komma in och titta.

Stenhammar

Bohus fästning

Gråen

Gamla därhuset, Märten Skinnares hus

Pater Noster

Borgholms slott

Karlsborgs fästning

Citadellet i Landskrona

I hjärtat av Södermanland, på **STENHAMMARS GODS**, driver kung Carl xvi Gustaf ett modernt jord- och skogsbruk. Godset som har medeltida rötter donerades till staten på villkor att kungahuset hade förtur till arrendet. Nu får du komma innanför godsets grindar och in i kungens ladugård.

MÄRTEN SKINNARES HUS i Vadstena är ett av landets äldsta bevarade bostadshus. Det har kanske ett av Sveriges mest fotograferade hemlighus: avträdet som hänger ut som en fågelholk på tegelfasaden. Titta in i hemlighuset. Även **GAMLA DÄRHUSET** med sitt hospitalsmuseum bjuder på ovanliga hemligheter denna dag.

Mitt i landet på en udde i Vättern ruvar storslagna **KARLSBORGS FÄSTNING** på rikets hemligheter. Här ska vi försöka leda in dig i alla gånger vi känner till. Titta in i Sillakällar'n, Havremagasinet och fångelsehålan.

År 1308, för precis 700 år sedan, anlade den norske kungen Håkon Magnusson **BOHUS FÄSTNING** för att skydda sig mot svenskarna. I år öppnar och visar vi fästningens alla vinklar och vrår för dig.

På onsdagskvällen den 26 september 2007 tändes åter ljuset i den 32 meter höga och 132 ton tunga röda Heidenstamfyren på **PATER NOSTER**. Ön, som länge betraktades som obeboelig, har fått nytt liv med fyrens återupprättelse. Svårtillgänglig till och med denna dag, men ta chansen.

Danske kungen Christian III anlade **CITADELLET I LANDSKRONA** 1549 för att skaffa sig kontrollen över Öresund. I freden i Roskilde 1658 blev borgen svensk och den fanns kvar i försvarsorganisationen fram till slutet av 1800-talet. Sedan dess har borgen varit både fängelse och flyktförläggning. Nu kan du själv söka dig in i alla rum för en dag.

På ön **GRÅEN** utanför Landskronas hamn började man anlägga en fästning – Adolph Fredriks fäste – vid mitten av 1700-talet. Arbetet blev svårare än förväntat och 1778 gav man upp. Nu grönskar Gråen av koloniodlingar från början av 1900-talet. Men till det där lilla fästet – dit kommer du just bara denna dag.

Medeltida borg, renässanspalats, barockslott och ruin – **BORGHOLMS SLOTT** på Öland har genomlevt många skiftande öden. I dag är det en av landets mest kända turistattraktioner, men här finns ändå hemligheter, fullt med berättelser, spännande nydanande arkitektur och dolda rum. Följ med ner i källaren till den hemliga flyktgången.

Många av de hemliga rummen har vi skrivit om tidigare i Kulturvården. Du hittar länkar till de olika numren på vår hemsida www.kulturvarden.se

Residenset i Karlskrona

Ambassadresidenset i Helsingfors

Örlogsstaden **KARLSKRONA** är nummer 560 på Unescos lista över omistliga världsarv. Du följer med vår båttur till några av dess hemliga rum och befästningar från fyra århundraden. Du har även möjlighet att komma in i länsresidenset, som är Sveriges yngsta.

Våra hemliga rum stannar inte vid rikets gränser. Även utomlands finns hemliga rum på ambassader och residens. I år visar vi upp **AMBASSADRESIDENSET I HELSINGFORS**. Båten från Stockholm lägger till alldeles nedanför residenset, och för dagen får du höra berättelser på både svenska och finska i dessa hemliga rum.

Följ med oss in i landets glömda, stängda och hemliga rum. Vår hemlighet är ditt kulturarv.

Nu välkomnar Statens fastighetsverk dig till Hemliga rum i hela landet. En dag fylld av hemligheter och historia.

Vi har fri entré till visningar och aktiviteter. Detaljerat program med visningstider, vägbeskrivningar, transporter, tillgänglighetsmöjligheter, barnaktiviteter och allt annat som händer i våra Hemliga rum kan du se och skriva ut på www.sfv.se eller ring oss på 08-696 73 73.